Angela Bernadić

02.09.2026. 12:14
Pogledano: 392 puta

Pogodbene rečenice

Učenik koristi jezik uvjetovanja za izražavanje potreba bez konflikta, pregovara uz uvažavanje sugovornika, razlikuje zahtjev od prijedloga, sudjeluje u postizanju kompromisa.

Tags

Učenje jezika

Organizacijski oblik nastave

Predmetna nastava 8. razred

Vrsta nastavnog procesa

Osnovna vrsta nastave - Redovna nastava

Suradnja škole sa roditeljima i zajednicom te razvoj školskog kolektiva

Aktivnosti sa učenicima

Trajanje

45 minuta

Oblasti

Jezičko-komunikacijsko područje

Predmet

Hrvatski jezik i književnost

Ključne kompetencije

Kompetencija pismenosti

Ciljevi i ishodi učenja i poučavanja

Cilj: Osposobiti učenike za prepoznavanje i pravilnu uporabu pogodbenih rečenica u govoru i pismu.

Ishodi učenja i poučavanja:

Učenik/ca će moći:

- analizom pjesme i dramskom igrom razvijati vještinu argumentiranja, pregovaranja i kritičkog promišljanja o uvjetima koji vode do boljih međuljudskih odnosa;
- prepoznati pogodbenu (uvjetnu) rečenicu kao vrstu zavisnosložene rečenice;
- razlikovati tri razine stvarnosti: stvarnu (realnu), moguću (potencijalnu) i neostvarivu (irealnu) pogodbu;
- pravilno koristiti veznike (ako, kad bi, da) i pripadajuće glagolske oblike (prezent, kondicional, perfekt);
- točno pisati zarez u inverziji pogodbenih rečenica.

Detaljan opis realizacije

Aktivnost 1

Nastavnik bez uvodnog predavanja pušta pjesmu „Kad bi svi ljudi na svijetu" Arsena Dedića. Zadatak za učenike: Tijekom slušanja, učenici označuju rečenice na radnom listu koje počinju riječima „Kad bi..." (vlastite želje ili stihove). Nakon toga, u tim rečenicama podcrtavaju glagole. Nastavnik kroz razgovor navodi učenike na zaključak da ti glagoli ne izriču gotovu činjenicu, već mogućnost. Time se stvara intuitivna podloga za uvođenje pojma kondicionala i pogodbe.

Aktivnost 2

Interaktivna gradnja „gramatičkog zida". Nastavnik na ploču ili zidove postavlja tri velika prazna plakata: PLAVI (naslov: STVARNOST), ŽUTI (naslov: MOGUĆNOST) i CRVENI (naslov: NEOSTVARIVOST).Nastavnik dijeli pripremljene kartice s rečenicama. Svaki učenik izlazi pred plakat, čita rečenicu i lijepi je na onaj koji najbolje opisuje stupanj ostvarivosti te radnje. Kada su sve rečenice na plakatima, nastavnik poziva učenike da markerima u boji na samim plakatima zaokruže veznike i glagolske oblike. Potaknite učenike da sami uoče pravilo: na plavom plakatu dominira ako + prezent, na žutom kad bi + kondicional, a na crvenom da + perfekt. Nastavnik posebno ukazuje na karticu s veznikom „li" (npr. „Pristaneš li...") i objašnjava njezino mjesto na plavom plakatu. Također, zajednički pronalaze karticu s neknjiževnim veznikom „ukoliko", precrtavaju ga i iznad njega crvenim markerom pišu „ako". Nastavnik poziva 7 učenika pred ploču. Svakome daje po jednu veliku karticu s jednom riječju (npr. (KAD) (BI) (SVI) (LJUDI) (ODLUČILI) (O) (MIRU). Učenici se poredaju tako da rečenica počinje s „Kad bi...". Učenik s karticom na kojoj je oslikan zarez staje na mjesto gdje završava prva surečenica i podiže ruku (simbolizira zarez).

Objašnjava: „Ja sam zarez i ovdje sam obvezan jer je zavisna rečenica prva (inverzija)”. Prikaz nizoreda: Nastavnik traži od učenika da zamijene mjesta tako da rečenica počne glavnom surečenicom. Nastavnik se tada povlači iz niza i objašnjava: „Sada zarez više nije potreban jer rečenica teče prirodnim redom”.

Aktivnost 3

Dramska igra „Diplomatski pregovori” Razred dijelimo na „Svijet dječjih vizionara” i „Svijet odraslih čuvara”. Koristeći „gramatičko sidro” s ploče, pregovaraju o problemima iz pjesme. Nastavnik je „mirovni moderator” koji ne priznaje nijedan dogovor ako nije gramatički ispravan i bez nepravilnog veznika „ukoliko”. Svaki usvojeni sporazum upisujemo u „Protokol” na ploči, pazeći na zarez u inverziji. Učenik kaže: „Dajte nam malo mira i razumijevanja!“ Nastavnik ga prekida i traži preobliku u pogodbu: „Kad bi svi ljudi na svijetu odlučili pružiti ruke, imali bi mir“. Svaki postignuti kompromis nastavnik ili učenik-zapisničar bilježi na ploču, pazeći na pravilno umetanje zareza prema naučenom pravilu „žive rečenice”. Nastavnik dijeli listiće za samovrednovanje. Učenici procjenjuju koliko su bili uspješni u pregovorima i jesu li ispravno koristili gramatičke oblike. Nastavnik povezuje gramatiku s mirovnom pedagogijom: „Uvjerili smo se kako precizan jezik (pogodba umjesto zahtjeva) otvara vrata dogovoru i smanjuje sukob”.

TABLICA 1: MATERIJAL ZA KARTICE (Pripremiti prije sata)
PLAVI Ako pružiš ruku, naći ćeš prijatelja. Realna mogućnost (prezent/futur).
PLAVI Pristaneš li na mir, bit ćemo sretni. Primjer s veznikom „li”.
PLAVI Ukoliko se potrudiš, uspjet ćeš. | Za vježbu jezične norme (ispraviti u ako).
ŽUTI Kad bi svi ljudi na svijetu odlučili o miru...Potencijalna mogućnost (kondicional).

ŽUTI Kad bi svatko drugome praštao, vladala bi ljubav. Poveznica s mirovnom pedagogijom.
CRVENI Da si me ranije poslušao, ne bismo se posvađali. Irealna pogodba (perfekt).
CRVENI Da su ljudi više razgovarali, ratovi se ne bi dogodili. | Analiza propuštene prilike.

Potrebni resursi
Audio uređaj + pjesma „Kad bi svi ljudi na svijetu”; radni list sa zadatcima tijekom slušanja pjesme, ploča ili flipchart, tri plakata raznih boja, markeri (različite boje za tri vrste pogodbi), kartice s ulogama (Vijeće učenika / nastavnika), kartice s problemima (npr. zadaća, mobiteli, buka), radni list za samovrednovanje, tablica „Protokol sporazuma”, kartice s primjerima nenasilne komunikacije, vizualni prikaz: vrste pogodbenih rečenica,struktura pregovora, izlazna kartica.

Praćenje i procjenjivanje
/

Ideje za domaće zadaće (nastavak aktivnosti) i uključivanje roditelja

/

Savjeti za druge nastavnike/ce kod realizacije ove lekcije/teme

/

Metode i tehnike

Metoda razgovora

Učenje zasnovano na igri

Collections

Priprema za čas - Osnovna škola

Mirovna pedagogija: kompendijum priprema za čas